

ИНДЕКСИ ПОТРОШАЧКИХ ЦИЈЕНА CONSUMER PRICE INDICES

Индекс потрошачких цијена

Укупан индекс потрошачких цијена у Републици Српској, у септембру 2009. године, у односу на претходни мјесец виши је за 0,3%.

Укупан индекс потрошачких цијена нижи је за 1,2% у односу на септембар 2008. године.

Посматрано по одјељцима намјене потрошње (COICOP), у септембру 2009. године, у односу на август 2009. године, индекс одјељка становање виши је за 1,2%, индекс одјељка здравство за 0,7%, индекс одјељка остала добра и услуге за 0,6%, индекс одјељка рекреација и култура за 0,2%, индекс одјељка храна и безалкохолна пића за 0,1%, индекс одјељка алкохолна пића и дуван за 0,1%, индекс одјељка превоз за 0,1% и индекс одјељка образовање за 0,1%. Индекси одјељака намјештај и покућство, комуникације и ресторани и хотели остали су непромјењени. Индекс одјељка одјећа и обућа нижи је за 0,1%.

Индекс потрошачких цијена са привременим умањењима цијена у септембру 2009. године

Мјерене помоћу индекса с привременим умањењима цијена, потрошачке цијене у Републици Српској у септембру 2009. године, у односу на август 2009. године више су за 0,3%.

Consumer Price Index

Total price index in Republika Srpska in September 2009, in comparison with the previous month, was 0.3% higher.

Total consumer price index was 1.2% lower in comparison with September 2008.

According to COICOP divisions for September 2009, in comparison with the previous month, the index of housing was 1.2% higher, the index of health was 0.7% higher, the index of other goods and services was 0.6% higher, the index of recreation and culture was 0.2% higher, the index of food and non-alcoholic beverages was 0.1% higher, the index of alcoholic beverages and tobacco was 0.1% higher, the index of transport was 0.1% higher and the index of education was 0.1% higher. The index of furnishings and household equipment, the index of communication and the index of restaurants and hotels remain the same. The index of clothing and footwear was 0.1% lower.

Consumer Price Index with temporary reduction of prices in September 2009

Measured with the help of index with temporary reduction of prices, consumer prices in Republika Srpska in September 2009, compared to August 2009, were 0.3% higher.

1.1. ИНДЕКСИ ПОТРОШАЧКИХ ЦИЈЕНА ПРЕМА КЛАСИФИКАЦИЈИ COICOP У АВГУСТУ 2009. ГОДИНЕ CONSUMER PRICE INDICES ACCORDING COICOP IN AUGUST 2009

COICOP	Назив	Структура Structure (%)	IX 2009 VIII 2009	IX 2009 XII 2008	IX 2009 Ø 2008	IX 2009 IX 2008	X 2008-IX 2009 X 2007-IX 2008	I-IX 2009 I-IX 2008	IX 2009 Ø 2005	Name	COICOP
00	Укупно	100,0	100,3	99,2	99,5	98,8	100,9	99,5	114,7	Total	00
01	Храна и безалкохолна пића	33,0	100,1	96,8	96,6	96,0	100,8	98,9	119,6	Food and non-alcoholic beverages	01
02	Алкохолна пића и дуван	3,5	100,1	119,6	120,5	119,7	106,6	108,2	120,9	Alcoholic beverages and tobacco	02
03	Одјећа и обућа	4,0	99,9	97,3	96,4	97,1	97,4	97,1	87,9	Clothing and footwear	03
04	Становање, вода, електрична енергија, плин и други енергенти	26,2	101,2	94,2	101,4	104,1	105,5	104,8	127,7	Housing, water, electricity, gas and other fuels	04
05	Најмештај, покућство и редовно одржавање	5,9	100,0	99,2	100,4	99,6	101,7	101,4	104,3	Furnishings, household equipment and routine maintenance of the house	05
06	Здравство	4,2	100,7	101,5	101,6	101,6	100,7	100,6	112,3	Health	06
07	Превоз	9,7	100,1	100,7	93,2	89,0	92,4	88,4	110,7	Transport	07
08	Комуникације	2,5	100,0	99,8	102,1	102,6	103,3	102,6	129,6	Communication	08
09	Рекреација и култура	3,1	100,2	100,9	102,4	100,8	103,2	102,6	111,7	Recreation and culture	09
10	Образовање	0,9	100,1	100,4	100,8	100,4	101,0	100,9	113,2	Education	10
11	Ресторани и хотели	1,9	100,0	100,9	103,6	102,0	104,6	104,2	112,7	Restaurants and hotels	11
12	Остала добра и услуге	5,1	100,6	102,1	103,4	102,7	103,3	103,2	108,1	Other goods and services	12

1) Подаци нису директно упоредиви с индексом цијена на мало, обзиром да је корпа производа и услуга који чине индекс потрошачких цијена значајно проширена као и структура која се заснива на подацима из Анкете о потрошњи домаћинства из 2004. године

Data are not directly comparable with the Retail Price Index, keeping in mind that the Basket of products and services which make up the Consumer Price Index is considerably bigger, as is a structure based on data of Household Budget Survey about the consumer spending (consumption) for year 2004

1.2. ИНДЕКС ПОТРОШАЧКИХ ЦИЈЕНА СА ПРИВРЕМЕНИМ УМАЊЕЊИМА ЦИЈЕНА У СЕПТЕМБРУ 2009. ГОДИНЕ
CONSUMER PRICE INDEX WITH TEMPORARY REDUCTION OF PRICES IN SEPTEMBER 2009

COICOP		Структура Structure (%)	IX 2009 VIII 2009	IX 2009 XII 2008	IX 2009 Ø 2008	IX 2009 IX 2008	X 2008-IX 2009 X 2007-IX 2008	I-IX 2009 I-IX 2008	IX 2009 Ø 2005		COICOP
00	Укупно	100,00	100,3	99,1	99,4	98,7	100,8	99,5	114,7	Total	00

1.3. ПРЕГЛЕД МЈЕСЕЧНИХ ИНДЕКСА ПОТРОШАЧКИХ ЦИЈЕНА
MONTHLY SERIES OF CONSUMER PRICE INDICES

(Ø 2005 = 100)

Година	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	Year
2005	98,4	99,3	100,0	99,3	99,5	99,4	99,2	98,8	99,9	101,7	102,2	102,3	2005
2006	106,4	106,9	107,2	105,8	106,7	106,3	105,6	105,5	105,7	107,0	106,8	107,0	2006
2007	107,1	107,4	107,5	106,1	106,3	106,1	105,7	106,2	106,9	109,8	110,7	111,6	2007
2008	113,3	113,7	114,8	114,0	114,9	116,0	116,0	116,2	116,2	117,0	116,3	115,7	2008
2009	115,6	115,3	115,1	113,4	113,3	113,5	114,6	114,4	114,7				2009

1.4. ПРЕГЛЕД МЈЕСЕЧНИХ ИНДЕКСА ПОТРОШАЧКИХ ЦИЈЕНА
MONTHLY SERIES OF CONSUMER PRICE INDICES

Година	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	Year

претходни мјесец = 100 / Previous month = 100

2005	101,7	100,9	100,8	99,2	100,2	100,0	99,7	99,7	101,1	101,8	100,4	100,1	2005
2006	104,0	100,5	100,3	98,7	100,8	99,6	99,4	99,9	100,2	101,2	99,8	100,2	2006
2007	100,1	100,3	100,1	98,7	100,2	99,8	99,6	100,4	100,6	102,7	100,9	100,8	2007
2008	101,5	100,3	100,9	99,3	100,8	100,9	100,0	100,2	100,0	100,7	99,4	99,4	2008
2009	99,9	99,7	99,9	98,5	99,9	100,1	101,0	99,8	100,3				2009

исти мјесец претходне године = 100 / The same month of previous year = 100

2005 ²⁾	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	2005 ²⁾
2006	108,1	107,7	107,1	106,6	107,2	106,8	106,5	106,8	105,8	105,2	104,6	104,6	2006
2007	100,7	100,5	100,3	100,3	99,7	99,9	100,1	100,6	101,1	102,6	103,6	104,3	2007
2008	105,8	105,8	106,7	107,4	108,0	109,3	109,7	109,4	108,7	106,6	105,1	103,6	2008
2009	102,0	101,4	100,3	99,6	98,6	97,8	98,8	98,5	98,8				2009

децембар претходне године = 100 / December of previous year = 100

2005	101,7	102,7	103,5	102,7	102,9	102,9	102,6	102,3	103,4	105,2	105,7	105,8	2005
2006	104,0	104,5	104,8	103,4	104,3	103,9	103,2	103,1	103,3	104,6	104,4	104,6	2006
2007	100,1	100,4	100,5	99,1	99,4	99,2	98,8	99,2	99,9	102,6	103,4	104,3	2007
2008	101,5	101,9	102,8	102,1	102,9	103,9	103,9	104,1	104,1	104,8	104,2	103,6	2008
2009	99,9	99,7	99,5	98,1	98,0	98,1	99,1	98,9	99,2				2009

2) Подаци за 2005. годину представљају почетну базу за израчунавање индекса потрошачких цијена
The data from year 2005 represent initial base for calculation Consumer Price Index

МЕТОДОЛОШКА ОБЈАШЊЕЊА

Дефиниција индекса потрошачких цијена

Индекс потрошачких цијена представља мјеру просјечне промјене цијена производа (роба и услуга) које резидентна домаћинства купују ради задовољења својих личних потреба.

Индекс потрошачких цијена са привременим умањењима цијена је посебан вид индекса потрошачких цијена с тим што се код његовог израчунавања узимају у обзир привремена снижења цијена у складу са Регулацивом ЕУ број 2602/2000.

Намјена

Индекс потрошачких цијена користи се као мјера инфлације, као индикатор за очување вриједности код уговора с индексним клаузулама, служи као дефлатор финалне потрошње домаћинства и користи се за упоређивање стопе инфлације с другим регионима.

METHODOLOGY

Defintion of Consumer Price Index

Consumer Price Index represents a measure of average price changes of products (goods and services) which consumers buy for their personal needs.

Consumer Price Index with temporary reduction of prices is a unique index of consumer prices, and it is calculated using temporarily lowered prices, in accordance with the EU regulation No. 2602/2000.

Purpose

Consumer Price Index is used as a measure of inflation, as an indicator of values of contracts with index clauses, and it also serves as a deflator of final consumer purchasing power. It is used in inflation comparison between regions, as well.

Обухват

Индекс потрошачких цијена у Републици Српској израчунава се на основу репрезентативне листе производа коју у 2009. години чине 627 производа. Сваког мјесеца прикупља се око 11 000 цијена по унапријед дефинисаном узорку продајних мјеста и градова.

- **Географски обухват:** цијене се прикупљају на шест локација (градова): Бања Лука, Бијељина, Добој, Источно Сарајево, Приједор и Требиње.

- **Обухват производа:** обухваћени су најважнији производи и услуге које купује резидентно становништво ради финалне потрошње. Обухват добара и услуга редовно се ревидира како би се очувала репрезентативност листе производа с обзиром на укусе потрошача и њихове навике у погледу куповине.

Снимање цијена

Све цијене се прикупљају према утврђеном распореду обиласка продавница и тржница које су одређене као мјеста снимања и према јасно дефинисаним спецификацијама производа/услуге. Сниматељи на основу тих информација самостално бирају конкретан производ чију ће цијену снимати на одређеном продајном мјесту, у складу са критеријем најпродаванијег производа. Како би се осигурало да сниматељи из мјесеца у мјесец сниавгусту цијене истих производа, те како би се могло пратити које производе сниматељи посматрају на терену, потребно је у упитник унијети све тражене карактеристике производа, те информације о евентуалним замјенама уколико их има. Такав начин снимања омогућује праћење промјене кретања цијена између два периода тј. праћење динамике.

За потребе индекса потрошачких цијена, снимање цијена се врши сљедећих дана у мјесецу:

- за пољопривредне производе који се продају на пијацама, цијене се прикупљају два пута мјесечно и то у првој и трећој седмици у мјесецу;
- за све остале производе цијене се у складу са важећим Европским регулативама прикупљају једном мјесечно (између 1. и 21. у мјесецу), с тим да се нужно одржава исти интервал између прикупљања.

Пондери

Пондери који се примјењују за израчунавање индекса потрошачких цијена представљају структуру просјечне потрошње домаћинства, односно показују релативно учешће одабраних производа и услуга у укупној потрошњи.

Основни извор података за израду пондера за обрачун индекса потрошачких цијена је Анкета о потрошњи домаћинства. За израчунавање индекса потрошачких цијена од јануара 2008. године примјењују се пондери који се базирају на подацима из Анкете о потрошњи домаћинства из 2004. године. Пондери се сваке године коригују с кретањем цијена у претходној години.

Класификација

За обрачун индекса потрошачких цијена користи се Класификација личне потрошње према намјени (Classification of Individual Consumption by Purpose - COICOP), која дијели производе и услуге на дванаест основних одјелака за које се израчунавају индекси.

Sample

In Republika Srpska, Consumer Price Index calculation of CPI is based on the representative list of products, which in year 2009 consisted of 627 products. Each month 11 000 prices are collected in accordance with defined sample of retail stores and cities.

- **Geographic Sample:** *prices are collected on six locations (cities): Banja Luka, Bijeljina, Doboј, Istočno Sarajevo, Prijedor and Trebinje.*

- **Product Sample:** *Sample is consists of the most imported products and services which residents buy for their final spending needs. Sample of goods and services is regularly revised as there is need to have the representative list of products, and it is in accordance with the consumers' choice and their shopping habits.*

Price Collection

All prices are collected in accordance with already defined stores and specifications of products/services. Based on this information price collectors pick a concrete product for which they will collect price at the specific place, in accordance with the most sold product criterion. In order to ensure that the price collectors each month collect prices of the same products, and to allow for seeing which products price collectors collect; it is essential that price collectors write down needed characteristics of a product, and information of eventual substitutions, if there are any. This way of price collection enables tracking price changes between two periods.

For the Consumer Price Index, price collection is handled on following days in a month:

- *for agricultural products which are found at public markets, prices are collected twice a month in the first and third week of each month;*
- *for all other products prices, in accordance with important EU regulations, are collected once a month (between 1st and 21st of each month), and the same defined schedule and process of collecting these prices are strongly ensured and repeated.*

Weights

Weights which are used for calculating the Consumer Price Index represent structure of average consumer spending, in other words they are representation of chosen products and services in total purchasing process.

The main source of data for calculating the weights for Consumer Price Index is the Household Budget Survey. For calculating the Consumer Price Index for January 2008 the weights used were the ones based on the Household Budget Survey from year 2004. Each year weights are adjusted in accordance with price fluctuations of the previous year.

Classification

For calculating the Consumer Price Index it is also necessary to use classification of individual consumption (Classification of Individual Consumption by Purpose - COICOP), which divides products and services into twelve basic divisions for which indices are calculated.

Агрегација

За индекс потрошачких цијена потребно је најприје израчунати елементарне индексе (индекс производа) и индексе репрезентативних ставки на нивоу градова. При томе се као мјера средње вриједности користи геометријска средина. Агрегатни индекси се након тога израчунавају кориштењем Ласперове формуле за пондерисану аритметичку средину почевши од најнижег нивоа индекса репрезентативне ставке до нивоа укупног индекса за Републику Српску. Референтна база за израчунавање индекса је 2005. година.

Остале дефиниције

Производ: било која роба или услуга за личну потрошњу која се може купити, групни назив за робе и услуге.

Репрезентативна ставка: производ на најнижем нивоу агрегације за који се може процијенити пондер.

Стопа промјене: стопа промјене цијена у односу на одређени (референтни) период.

Aggregation

For the getting the Consumer Price Index first and foremost it is needed to calculate the elementary indices (product indices) and indices of representative position in a geographic sample (at the level of towns) as a geometric mean. Aggregate indexes are then calculated using the Laspeyres formula for weighted arithmetic area beginning with the lowest index of representative position, to the level of total index for Republika Srpska. Basis of reference for calculating the index is year 2005.

Other definitions

Product: any kind of product or service for personal need which can be bought; group name for products and services.

Representative item: product on the lowest level of aggregation for which the weight can be assessed.

Change of rate: rate of change of prices in a specific period of time.

Саопштење припремила: Жељка Драшковић

Издаје и штампа Републички завод за статистику, Република Српска, Бања Лука, Вељка Млађеновића 12д - Тел. +387 51 450 275 – Др Радмила Чичковић, директор - Тираж 10 - Излази мјесечно - Саопштење је објављено и на Интернету на адреси: www.rzs.rs.ba - E-mail: stat@rzs.rs.ba - **Приликом коришћења података обавезно навести извор**

Prepared by: Željka Drašković

Edited, published and printed by Republika Srpska Institute of Statistics, Banja Luka, Veljka Mladenovića 12d - Tel. +387 51 450 275 - Dr Radmila Čičković, Director General - Total print run copies 10 - Monthly periodicity - Release is available on the Internet at: www.rzs.rs.ba - E-mail: stat@rzs.rs.ba - **These data can be used provided the source is acknowledged**